

Το προσχηματικό και το αναγκαίο

του Κώστα Σημίτη

Ο κ. Καραμανλής με τις χτεσινές του δηλώσεις επιβεβαίωσε, ότι η επερχόμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος θα είναι μια νέα επιχείρηση συγκάλυψης των ουσιαστικών προβλημάτων της χώρας. Μια που «η απογραφή», «οι μεταρρυθμίσεις», «η μάχη κατά της διαπλοκής» προκάλεσαν την κρίση ανασφάλειας, την έλλειψη εμπιστοσύνης και την αίσθηση αναποτελεσματικότητας στην ελληνική κοινωνία, η κυβέρνηση χρειαζόταν τώρα ένα νέο συμβάν για να μας απασχολήσει και για να μας πείσει ότι αντιμετωπίζει με υπευθυνότητα τα πράγματα.

Η οικονομική και κοινωνική κατάσταση (σήμερα) δεν οφείλεται στις ελλείψεις του Συντάγματος. Πάσχει από την προσπάθεια να ενισχυθούν οι οικονομικά ισχυροί, από την λανθασμένη αντίληψη που κυριάρχησε μετά το 2004 και μετά ότι ένας αυτόματος πιλότος κατευθύνει τα πράγματα και γι' αυτό δεν χρειάζονται πολλές παρεμβάσεις. Πάσχει, γιατί ως κύριο χαρακτηριστικό της νέας τετραετίας δεν αναδείχθηκε η ενασχόληση με τα προβλήματα του τόπου αλλά η ενίσχυση της εξουσίας της νέας κυβερνητικής πλειοψηφίας, η άσκηση της εξουσίας για την εξουσία.

Ποιο είναι το ζητούμενο σε σχέση με τις προτάσεις: Να αποσαφηνίσουμε ποιο είναι το αναγκαίο και ποιο το προσχηματικό. **Με θάρρος και υπευθυνότητα να επιμείνουμε στο αναγκαίο.**

Σε άλλα θέματα, π.χ. τον «βασικό μέτοχο», είναι πιθανό να δούμε αυτό που ζήσαμε και κατά την προηγούμενη αναθεώρηση: το Σύνταγμα να υποκαθιστά τους νόμους με όλο και πιο λεπτομερέστερες ρυθμίσεις, ασύμβατες με το χαρακτήρα του ως γενικού πλαισίου κατευθύνσεων και αξιών. Η Νέα Δημοκρατία πρωτοστάτησε στην καλλιέργεια του φόβου απέναντι σε μια γενική ρύθμιση και επιδίωξε να δεσμεύσει το συνταγματικό νομοθέτη σε όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες. Η νοοτροπία, αυτή που θέλει να ρυθμίζεται το κάθε τι επακριβώς είναι η αιτία της πολυνομίας και της συνεχούς αλλαγής των νόμων μας.

Υπάρχουν εκκρεμότητες, τις οποίες ο κ. Καραμανλής δεν ανέφερε ή έθιξε με δισταγμούς και αβεβαιότητα ως προς τους στόχους που επιδιώκει. Πρόκειται να γίνει μια ριζική αναμόρφωση στην αυτοδιοίκηση, ώστε να εξορθολογιστεί το σημερινό σύστημα των υπερβολικά πολλών οργανισμών με μικρή αποτελεσματικότητα, σύστημα εξαιρετικά δαπανηρό; Πρόκειται να υπάρξουν όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών προβλέψεις, ώστε η προστασία τους απέναντι σε φαινόμενα όπως οι υποκλοπές ή η αυθαιρεσία της γραφειοκρατίας να ελεγχθούν; Πρόκειται να υπάρξουν πειστικές απαντήσεις για τους όρους που λειτουργούν τα ΜΜΕ στη δημοκρατία μας ή θα ζήσουμε ένα νέο επεισόδιο στη διαμάχη των συμφερόντων στην οποία μέχρι σήμερα η κυβέρνηση επιδίωξε να στηρίξει όσους θεωρούσε δικούς της φίλους; Μέχρι σήμερα η συντηρητική παράταξη αρνήθηκε να αλλάξει ό,τι την ενίσχυε. Θα είναι περίεργο, αν το επιχειρήσει τώρα.

Ο Γ. Παπανδρέου παρουσίασε εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ προτάσεις για τα θέματα που ανέφερα, προτάσεις που δίνουν το στίγμα μιας

προοδευτικής αντίληψης για την αναθεώρηση. Θα προσθέσω ένα θέμα για προβληματισμό.

Υπάρχει ένας τομέας τον οποίο οι τετριμμένες συζητήσεις για το Σύνταγμα δεν έχουν θίξει μέχρι σήμερα. Είναι ο τομέας των θεσμικών ρυθμίσεων που εξασφαλίζουν έναν σχεδιασμό της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και αναγνωρίζουν μεταξύ άλλων την ανάγκη για ανάπτυξη, σταθερότητα, επενδύσεις, την ενίσχυση της παιδείας, της έρευνας, της απασχόλησης και της περιφερειακής ανακατανομής του εισοδήματος. Το Σχέδιο Συνθήκης για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα περιέχει μια εκτεταμένη δέσμη ρυθμίσεων για τα θέματα αυτά. Πολλές από τις διατάξεις αυτές περιορίζονται σε μια γενική διατύπωση και δεν έχουν την δεσμευτικότητα μιας σαφούς νομικής υποχρέωσης, όμως όπως έδειξε το παράδειγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η ύπαρξή τους επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό την διαμόρφωση της πολιτικής. Είναι τρόπος για να προωθήσουμε τους στόχους που οφείλουμε να επιδιώξουμε ως κοινωνία. Η συνταγματική αναθεώρηση θα πρέπει να βοηθήσει τη χώρα εκεί ακριβώς που χρειάζεται παρέμβαση. Να εξασφαλίσει μηχανισμούς για να καλύψουμε την καθυστέρησή μας, να βελτιώσει το σύστημα λειτουργίας της κοινωνίας μας, να μας φέρει πιο κοντά στις χώρες της παγκόσμιας πρωτοπορίας.